

Finančně-právní vztahy (dále jen F-P vztahy)

Charakteristika F-P vztahů

- Prostředník pro realizaci právních norem
- Definice právního vztahu: - zvláštní druh společenských vztahů, v nichž jejich účastníci vystupují jako nositelé navzájem spjatých oprávnění a právních povinností; prvky: subjekty, obsah (oprávnění a povinnosti) a objekt; předpoklad vzniku a trvání: právní norma a právní skutečnost
- Definice F-P vztahu: - jedním z druhů právních vztahů = musí obsahovat stejné prvky jako právní vztah; charakteristický rys: vznikají a existují v procesu právní regulace finanční činnosti, zejm. finanční činnosti státu

Prvky F-P vztahu

- Subjekty: a) oprávněný = stát (představovaný „svými“ orgány“); b) povinný = ostatní fyzické a právnické osoby
- Objekt: to, čeho se týkají práva a povinnosti subjektů; = peněžní prostředky a peněžní plnění (přímo i nepřímo – např. podání přihlášky k registraci k dani, oznamovací povinnost podle devizového zákona)
- Obsah: práva a povinnosti stanovené finančně-právní normou; = přímo nebo zprostředkovaně se týkají tvorby, rozdělování a používání peněžní masy nebo jejích částí
- Vznik, existence a zánik F-P vztahu = právní skutečnost (okruh stanoven ve finančně-právních normách - např. předpokladem vzniku daňové povinnosti je existence důchodu či majetku)

Charakteristické rysy F-P vztahů

- Veřejně-právní vztahy
- Předmětem F-P vztahů jsou vždy peněžní prostředky (přímo či zprostředkovaně)
- Jedním ze subjektů – stát; subjekty jsou v nerovnoprávném postavení (stát je nadřazený)
- Práva a povinnosti se týkají rozdělovací funkce financí (peněžní masy a jejích jednotlivých částí)
- Majetkový aspekt – dán samotnou povahou finanční činnosti státu; = majetková újma na jedné straně a zvětšení majetkové podstaty na straně druhé
- Shrnutí: mocensko-majetkové vztahy vyjádřené v peněžní formě

Subjekty F-P vztahů

- OPRÁVNĚNÉ: STÁT
 - Orgány státní správy = finanční orgány (pro účely DŘ – správce daně viz § 10 an. DŘ): - ústřední: GFŘ, GŘC, ČNB; - územní: FŘ, FÚ, CŘ, CÚ, orgány ÚSC
 - Orgány finanční správy: MF ČR, GFŘ, FŘ a FÚ
 - Orgány celní správy: GŘC, CŘ a CÚ
 - Zvláštní postavení: NKÚ (nelze považovat za finanční orgán)
- POVINNÉ: ostatní fyzické a právnické osoby (pro účely DŘ – daňový subjekt viz § 20 DŘ) – poplatní a plátce daně